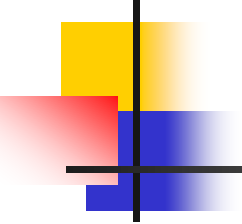

Hastalıkların Popülasyonda Görülme Sıklığı

Prof.Dr.Serkan İKİZ

-
-
- Bir popülasyonda hastalık olayları görüldüğünde bunun sadece gözlemsel olarak değil, **kantitatif** olarak da belirtilmesi gerekir. Hastalığın **gerçek boyutları** ve **gelecekteki etkileri** ancak bu şekilde belirlenebilir.

Hastalıkların popülasyonda görülme sıklıkları çeşitli şekillerde belirtilir;

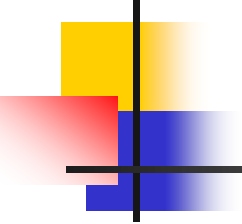
- **Prevalans:**
- Belirli bir zaman kesitinde hastalık olgularının miktarını belirtir. Bunu formüle edecek olursak:
- **$P = \frac{\text{Belli bir zaman kesitinde hasta hayvan sayısı}}{\text{Aynı anda risk pop. daki toplam hay. sayısı}}$**

- Prevalans da eski ve yeni olgular ayırt edilemez. Bu nedenle, günlük, haftalık, aylık, yıllık hatta ömür boyu belirtilebilir.

Örnek vermek gerekirse; Belirli bir günde yapılan araştırmada 300 sığırlık popülasyondaki 30 sığırda tüberkülozis saptanıyor. $P=30/300=0.1$ dir.

- Prevalans saptanırken risk popülasyonunun göz önüne alındığı unutulmamalıdır.

Örneğin eğer tüberküloz görülen 300 sığırlık bir popülasyonda yeni doğmuş 30 buzağı varsa bunlar hesaba katılmaz. Yada mastitisin prevalansı hesaplanacaksa benzer şekilde erkekler hesaba dahil edilmez.

-
-
- Prevalans 0 ile 1 arasında bir değer alır.
  - Eğer yüzde ile ifade edilecekse bu yüzde değer **prevalans rate** adını alır. Prevalans rate (PR)= prevalans X 100.

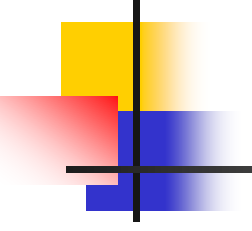
İnsidens:

- Bir popülasyonda belli bir zaman periyodu içinde ortaya çıkan yeni hastalık olgularını belirtir. İnsidenste önemli olan yeni olguların sayısı ve yeni olguların olduğu zaman aralığıdır. Bir hastalığın bir popülasyondaki insidensini saptamak için belirli aralıklarla araştırma yapılır. İnsidens için en sık kullanılan ölçü insidens rate dir.
- $\dot{I}R =$ belli bir zaman periyodu içinde görülen yeni hastalık olguları / risk poplasyonundaki toplam hayvan sayısı X 100.
- Akut hastalıklarda $PR = \dot{I}R$.

■ Prevalans ve insidens arasındaki ilişki:

- Tek bir zaman kesitinde yapılan çalışmalarda kronik hastalıkları yakalama şansı akut hastalıkları yakalama şansından daha fazladır. Örneğin; paratüberküloz uzun süren (aylarca, yıllarca) süren bir infeksiyöz hastalıktır. Dolayısıyla bu süre içinde herhangi bir anda yapılan araştırma ile ortaya çıkarılabilir. Klinik enterotoksemi ise birkaç gün sürer ve belli bir zaman kesitinde yapılan çalışmada hastalığı yakalama şansı azalır.

-
- Prevalans hastalığın oluşmasından çok sonra saptanabilir. Bu nedenle hastalığa neden olan faktörler saptanamaz. İnsidens ile hastalığa neden olan faktörler ortaya çıkarılabilir.
  - Yukarıda açıklananlardan dolayı; İnsidens hastalığa neden olan faktörlerin belirlenmesi için önemli iken prevalans hastalığın genel boyutlarını ortaya koymak ve uzun süreli hastalık kontrol programlarını planlamak için kullanılır.

Diğer epidemiyolojik oranlar

- **Morbidite:** Bir popülasyondaki hasta hayvanların toplam hayvan sayısına oranı olup yüzde ile ifade edilir. Örneğin, bir koyun sürüsünde 200 hayvan var. Bunların 50'sinde brusellozis saptanmış. $Morbidite = 50/200 = \%25$ dir.
- **Mortalite:** Bir popülasyonda ölen hayvanların tüm popülasyona oranıdır ve yüzde ile ifade edilir.
- **Letalite:** Bir hastalıktan ölen hayvanların tüm hasta hayvanlara oranı olup yüzde ile ifade edilir.